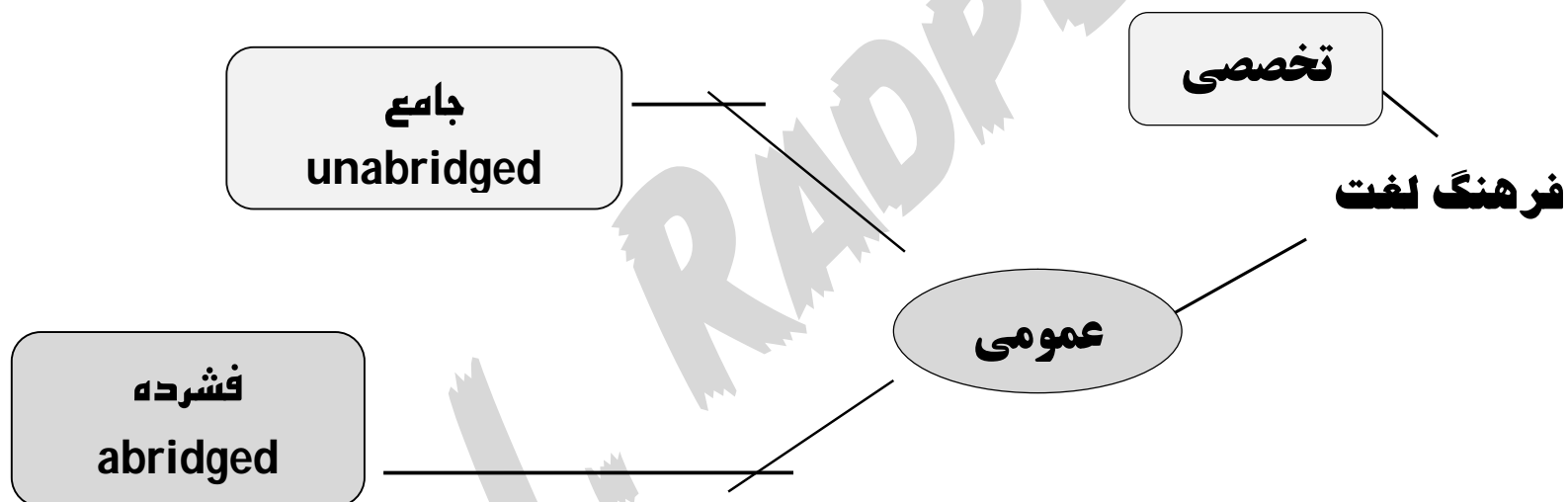

ترجمه پیشرفته (1)

فصل یک - آشنایی با انواع فرهنگ لغت و کاربرد آنها در ترجمه

فرهنگ‌های عمومی

مجموعه مدون کلمه‌ها و ترکیب‌های رایج در هر زبان را فرهنگ عمومی می‌گویند. در این نوع فرهنگ‌ها:

- مدخل‌ها به ترتیب الفبا تنظیم می‌شوند.
- در برابر هر مدخل، تلفظ و اشتقاق، هویت دستوری و گونه زبانی آن و نیز معنا یا معنای آن مدخل (برحسب تداول یا تحول) فهرست می‌شوند.
- در فرهنگ‌های عمومی دو زبانه، غالباً اشتقاق و سیر تحول معنایی حذف می‌شود.

جامع

- در مقایسه با فرهنگ های فشرده، مدخل های بیشتری دارند.
- توضیحات کامل تری برای هر مدخل ارائه می شود.
- شامل مجموعه کامل کلمه های رایج در هر زبان نیستند.
- برای هر یک از معانی مدخل، مثالی ذکر می شود.

فرهنگ های عمومی

فشرده

- حاوی پرکاربردترین و رایجترین کلمات هر زبان هستند.
- تعداد مدخل ها کمتر است.
- توضیحات کوتاه تر و مختصرتری برای هر مدخل ارائه می شود. (در مقایسه با فرهنگ های جامع)
- غالباً فاقد اطلاعاتی از قبیل ریشه و اشتقاق و سیر تحول معنایی مدخل هستند.
- بسیاری از کلمه های تازه و تحولات جدید معنایی در هر چاپ جدید منعکس می شود.

دگرگونی های واژگان زبان

- ✚ کلمات به زبان افزوده می شوند: یارانه، پایانه، پیامک، تلفن همراه...
- ✚ برخی از کلمات از کاربرد عادی و روزانه خارج می شوند: شهربانی، امنیه، ژاندارمری، پاسبان

✚ معنای اصلی بعضی کلمات تغییر می کند: مرسی
✚ معنای ضمنی یا بار عاطفی کلمات تغییر می کند: شیطان

○ مهمترین ابزار کار مترجم فرهنگ است.

○ گونه های زبانی عبارتند از:

- رسمی formal

- غیر رسمی informal

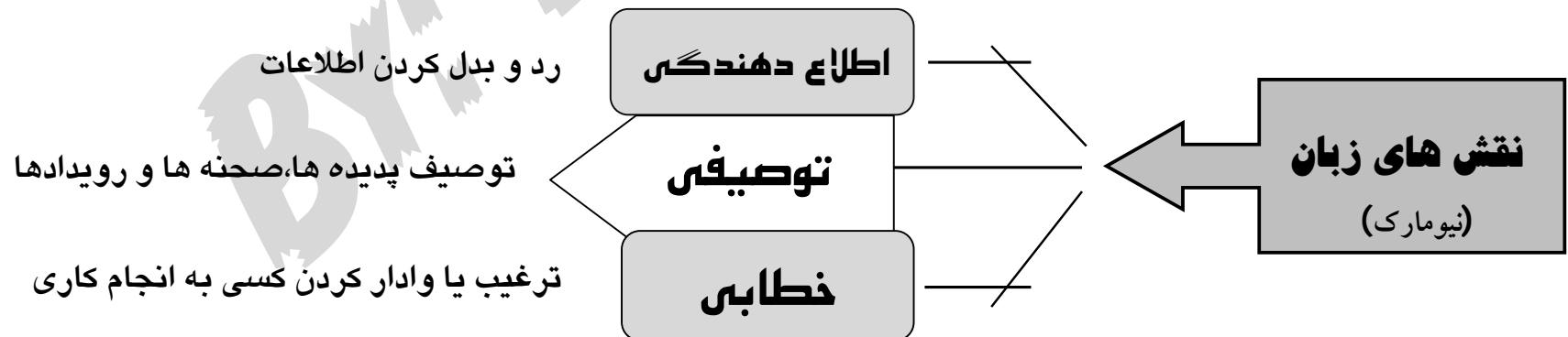
- محاوره ای colloquial

- عامیانه slang

○ فهرست مطالب هر فرهنگ لغت، خواننده را از ضمیمه های مندرج در فرهنگ از جمله راهنمای تلفظ، فهرست اختصارات، مقیاس ها و اوزان...مطلع می کند.

○ در مقدمه هر فرهنگ، نحوه طبقه بندی اطلاعات مربوط به هر مدخل و شیوه استفاده از فرهنگ ذکر می شود.

فصل دوم - انواع متن و شیوه های ترجمه

اطلاعاتی

- بیان نیازهای روزمره
- توضیح و تعلیم
- گزارش حوادث

گونه رسمی و فنی

مقاله های علمی و درسنامه ها

- وجه مجهول، زمان حال، حال کامل و گذشته کامل
- اصطلاحات تخصصی و الفاظ لاتینی
- واحد ترجمه در این نوع متن ها، جمله است.
- برای یافتن اصطلاحات فنی باید به فرهنگ های تخصصی مراجعه کرد.
- رادار برای radar، ژنراتور برای generator، دینام برای dynamo
- آسمان خراش برای skyscraper، رگ نگاره برای angiogram

گونه گزارشی و غیرفنی

روزنامه و مجلات

- ساختارهای دستوری ساده
- کلمات پربسامد
- نقطه گذاری نامعمول و اصطلاحات محاوره ای
- واحد ترجمه در این نوع متن ها، مفهوم کلی جمله هاست.

انواع متن

توصیفی

- در این متن ها، زبان وسیله ای برای توصیف احساس، صحنه یا رویدادی است.
- هدف این متن ها صرفاً اطلاعاتی نیست بلکه ایجاد تاثیر یا احساسی خاص در خواننده است.
- ترکیبات، کلمات و عبارات خاصی مورد استفاده قرار می گیرد.
- بارزترین نمونه این متون، متون ادبی است.
- جملات طولانی و از ابزارهایی مانند تشبیه، استعاره و... استفاده می شود.
- واحد ترجمه غالباً جمله است.
- در ترجمه این متن ها باید ظرافت های زاینده تخیل نویسندگان را از ترکیبات نامعمول تشخیص داد.

خطابی

- در این متن ها، زبان هم وسیله ای برای انتقال اطلاعات و هم وسیله ای برای وادار کردن خواننده به انجام کاری است.
- مانند متن های مذهبی، حقوقی، قراردادهای، اعلامیه ها، اعلامیه ها و دستورالعمل ها...
- حاوی جمله های امری، شرطی و وجه مجهول
- واحد ترجمه برحسب نوع متن، متغیر است.
- برای جلوگیری از دستکاری و تغییر معنا، این متن ها را تحت الفظی ترجمه می کنند.

شیوه های ترجمه بر اساس نوع و هدف متن (نیومارک)

ترجمه معنایی

- برای ترجمه متن های توصیفی به کار می رود.
- موجز است زیرا مترجم می کوشد از هرگونه افزایش و کاهش در ترجمه اجتناب کند.
- سطح زبانی آن با سطح زبانی نویسنده مطابقت دارد. (حفظ پیچیدگی متن زبان مبداء)
- حفظ عناصر فرهنگی متن زبان مبداء (Sunday clothes لباس روزهای یکشنبه)
- انعکاس ضعف یا بی دقتی متن مبداء در ترجمه

ترجمه ارتباطی

- پیام متن مبداء در قالب نزدیکترین و مصطلح ترین عبارت ها و کلمه ها به زبان مقصد برگردانده می شود.
- برای ترجمه متون مطبوعاتی، اطلاعاتی و خطابی به کار می رود.
- موجز نیست. مترجم گاه مجبور است برای روان شدن ترجمه، دست به کاهش و افزایش بزند.
- سطح زبانی آن با سطح زبانی خواننده مطابقت دارد.
- عناصر فرهنگی در این شیوه رنگ می بازند. (Sunday clothes لباس میهمانی)
- ضعف نثر مبداء هنگام ترجمه تصحیح می شود. زیرا مترجم در این شیوه در خدمت خواننده است.

- گونه های زبانی دو سطح دارد: ساختهای نحوی (ساختار) و انتخاب های واژگانی (واژگان)
- سطح ساختار با رعایت ویژگی های محاوره ای یا رسمی ترجمه می شود و در سطح واژگان از دو ابزار املاء و معنا در نمایش گونه زبانی استفاده می شود.

فصل سوم – شیوه ی بیان و گونه های زبانی

- مهمترین عامل در تشخیص شیوه ی بیان و لحن نویسنده، بازشناسی گونه های زبانی در متن مبدأ است.
- گونه های زبانی دو سطح دارد: ساختهای نحوی و انتخاب های واژگانی
- سطح ساختار با رعایت ویژگی های محاوره ای یا رسمی ترجمه می شود.

گونه های زبانی در سطح کلمه ها و عبارت ها

- برای نشان دادن گونه ی زبانی در سطح کلمه ها و عبارتها، دو ابزار به کار گرفته می شود: املاء و معنا

فصل چهارم – ضبط اسامی خاص و ترجمه ی عنوان ها در آثار ادبی

برای ضبط اسامی دو شیوه به کار می رود:

1- حرف نگاری

در برابر هر یک از حروف الفبای اسم خاص در زبان مبدأ، یک حرف معادل در زبان مقصد به کار گرفته می شود.

کامینگز Cummings / پیتر Peter / برنارد شاو Bernard Shaw

2- آوانگاری

به جای حروف الفبای نام خاص، تلفظ آن در زبان مبدأ با الفبای زبان مقصد نوشته می شود.

کمینز / Cummings / پیتھ / Peter / برنارد شا / Bernard Shaw

در ترجمه ی اسامی خاص که مترجمین پیشین آنها را به صورت های گوناگون ضبط کرده اند، بهتر است مترجم آن ضبطی را انتخاب کند که تداول بیشتری دارد.

ترجمه ی عنوان ها در آثار ادبی

– ترجمه ی لفظ به لفظ

A Rose for Emily

یک گل سرخ برای امیلی

The Red Badge of Courage

نشان سرخ دلیری

– ترجمه ی مفهومی

عنوان اثر با توجه به مفهوم آن و کل فضای داستان ترجمه می شود.

The Scarlet Letter

داغ ننگ

Sidhartha

راهی به درون